

قرآن همه هویت ماست

گزارش «جام جم» از آخرین جزئیات سریال تاریخی داوود میرباقری

سلمان فارسی به وطن باز می‌گردد

در بیست و یکمین سالگرد شهادت هنرمند گمنام جبهه‌ها، سعید جان بزرگی پای صحبت همسرش نشستیم

ظرافت‌های زندگی با یک نظامیِ هنرمند

بیست و یک سال پیش و در ۲۱ تیرماه، هنرمند عکاس و رزمنده دفاع مقدس حاج‌سعید جان بزرگی در اثر ضایعات شیمیایی به شهادت رسید. او که جوایز گمنامی بود، تا پیش از شهادت نامی از خود نیاورد اما خون پاکش و عکس‌هایی که از مظلومیت مردم حلبچه ثبت کرده بود، نامش راجهانی کرد.

جستار نویسی شاعرانه

چندسالی است که جستارنویسی در میان نویسندگان و همچنین خوانندگان طرفداران زیادی پیدا کرده و به همین نسبت، بحث بر سر این که کدام کتاب‌ها جستار محسوب می‌شوند و کدام کتاب‌ها، نه، همیشه داغ بوده است. شاید بهترین تعریف درباره جستار این باشد که جستار بیان برداشت و تحلیل یک فرد از یک موضوع با استفاده از تحلیل و تجربه شخصی اوست به همین دلیل موضوع جستار هر چیزی می‌تواند باشد، از پیچیده‌ترین مسائل علمی تا پیش‌یافتاده‌ترین مسائل زندگی. نکته مهم این است که در جستارنویسی با رویکرد یک‌طرفه نویسنده و مخاطب رو به رو نیستیم، نویسنده دیدگاه خود را بیان می‌کند و به خواننده، اختیاری می‌دهد این دیدگاه را رد کند یا بپذیرد. نویسنده جستار نمی‌خواهد دیدگاهی را به خواننده تحمیل کند و دنبال نتیجه‌گیری نهایی و مطلق نیست، بلکه فقط برداشت شخصی خودش را از یک موضوع با لحنی صمیمی و بی‌تکلف بیان می‌کند. به‌تازگی یک مجموعه جستار، منتشر شده که نویسنده آن سعی کرده حال و هوایی شاعرانه در متن خود داشته باشد. کتاب «دالی‌های دل» شامل نوشته‌ها و قطعات محمد آقاسی است که در ۸۷ صفحه از سوی نشر نیستان در قطع خستی کوچک منتشر و وارد بازار کتاب شده است. آقاسی، جامعه‌شناس و پژوهشگر حوزه افکارعمومی است که علاوه بر تجربه‌های عملی در حوزه رسانه، مدیریت فرهنگی و سیاست‌گذاری در سطح ملی از وی قریب به ۵۰۰ ساعت سخنرانی، ۱۰۰ جلسه تدریس دانشگاهی و کارگاهی در داخل و خارج و کتاب‌ها و مقاله‌های متعدد، منتشر شده است.

وی که بیشتر به‌عنوان کشتگر و پژوهشگر رسانه‌ای شناخته می‌شود در این کتاب به بازنشر مطالبی می‌پردازد که به‌گفته خودش «خود» اوست که در فضایی دیگر منعکس شده است. مطالب این کتاب در سال‌های نه‌چندان دور در قالب ویلاگی به نام چهارسوق از سوی مؤلف منتشر شده و این کتاب مرجعی برای بازخوانی مجدد همه آنها در کنار هم است. کتاب در قالب سه بخش تنظیم شده است. بخش نخست با عنوان پلک دل، مجموعه نوشته‌هایی است که در سختی‌ها و دشواری‌های خاصی نوشته شده و از سوی مؤلف در کنار هم گردآورده شده است. بخش دوم کتاب نیز با عنوان وصل دل بیشتر آنچه را در ذهن مؤلف معنای وصل را تداعی کرده، گرد هم آورده و در بخش سوم با عنوان دل جدا نیز فراق‌ها و جدایی‌ها گردآوری شده است. نوشته‌های این کتاب با وجود تقسیم‌بندی در سه بخش موضوعی، سعی کرده به سمت شاعرانگی ساده‌توام با عرفانی اجتماعی و عاشقانه که منحصر به حال و هوای خاص مؤلف است، حرکت کند. احساسات به شدت شخصی نویسنده گاهی از یک حس شخصی پریشان و گاهی از یک کنش اجتماعی سخت‌نشاط گرفته است. دید شاعر و نویسنده این قطعات به شدت حساس و نکته‌سنج و ظریف با پدیده‌های مختلف روبه‌روست و سعی دارد بازخوانی شاعرانه، عاشقانه و گاهی عارفانه‌ای از آن داشته باشد.

گاهی در آن مؤلف و شاعر به نفس خود تازبانه می‌زند و گاهی در برابر ناملایمات اجتماعی روزمره خود دست به اعتراض و گلایه می‌زند. قطعات آقاسی در این کتاب فارغ از موضوع و طبقه‌بندی صورت گرفته، بیش از هر چیز ارائه دهنده یک حس ناب و منحصربه‌فرد به مخاطب خود است؛ حسی که او فقط در قالب وقایع کلمات و بانوا و موسیقی آنها می‌تواند بر جان خود بنشاند و اندکی درنگ و تأمل بر پیرامون و درونش را با آن مهمان جان خود کند.

در نشست اداره‌کل مطالعات رسانه و ارتباطات مرکز تحقیقات صداوسیما بررسی شد

شکاف نسلی در عصر دیجیتال

این جوامع و فرهنگ‌ها، دگرگونی اجتماعی بسیار کند و تدریجی بوده، جامعه‌پذیری از گذشته و سنت‌ها سرچشمه می‌گیرد. در این جوامع سنت راهبر، گذشته و سنت‌های بزرگسالان، آینده هر نسل جدید را تعیین می‌کند.

در این جامعه نسل‌های قدیمی‌تر با تعیین شیوه‌ها و محدودیت‌ها در رفتار جوانان، تسلط عملی خود را حفظ می‌کنند و رواج هر الگوی تازه ابداع‌شده توسط جوانان، مستلزم پذیرش آن توسط بزرگسالان است و دسته دیگر، فرهنگ انتقالی هسان‌گرا که در واقع فرهنگی است که در آن مدل غالب برای اعضای جامعه، رفتار معاصران و همدوره‌ای‌های آنهاست.

وی تأکید کرد: رسانه غالب در هر نسل تأثیر جدی بر ساختارهای ذهنی و نظام ارزشی آن نسل می‌گذارد. نسلی که رسانه غالب آن روزنامه و تلویزیون بود بیشتر به آرمان‌های ایدئولوژیک و ارزش‌های قدیمی و جاافتاده پایبند بود اما نسلی که رسانه غالب آن رسانه‌های اجتماعی است به واسطه طبیعت تعاملی و ساختار شبکه‌ای این رسانه‌ها بیشتر منعطف، سیال، شبکه‌ای و مبتنی بر ارتباط با مدل‌های فرهنگی مختلف است. لذا نسل پیش‌اصولگرا و غایت‌گرا بود و نسل جدید عملگرا و منفعت‌گراست.

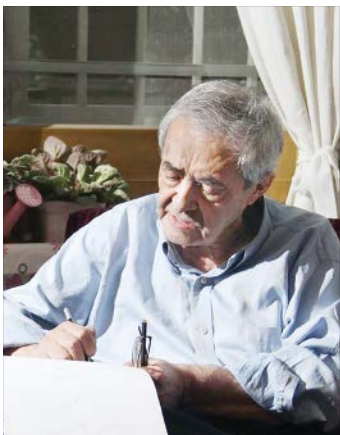
لزوم والدگری رسانه‌ای

سای با اشاره به تقسیم نقش بین والدین و رسانه در والدگری گفت: والدین نقش والدگری خود را

سای:
در سه دهه اخیر شاهد ظهور روابط بین‌نسلی به عنوان یک مسأله اجتماعی بوده‌ایم و این باعث شکل‌گیری شکاف ارزشی، شده است

شاعر، پر از تماشا رفت

فیلم عجیب فارابی

این پژوهشگر در مورد تبعات شکاف نسلی توضیح داد: شکاف نسلی باعث شکاف ارتباطی و گفت‌وگوی بین‌نسلی، توسعه فراغت شخصی‌شده رسانه‌محور یا موبایل‌محور، عدم الگوی‌پذیری نسل جدید از نسل‌های گذشته، کاهش روابط همدلانه بین نسلی و فقدان امکان گفت‌وگوی همدلانه بین نسلی و گفت‌وگوی اقناعی و مؤثر می‌شود.

سای تأکید کرد: یکی از جنبه‌ها و ابعاد ریشه‌ای عدم شکل‌گیری و توسعه گفت‌وگوی بین‌نسلی نبود ظرفیت، شایستگی، مهارت ارتباطی و گفت‌وگوی بین‌نسلی است. برای مواجهه با نسل جدید ما باید به گفت‌وگو اهمیت دهیم. گفت‌وگو یک فرآیند انتقال اطلاعات، آرزوها و باورهاست. گفت‌وگو یک مکانیسم و فرآیند خلق و مبادله معانی، احساسات علایق، باورها و تجربه‌هاست. گفت‌وگو بین نسلی را باید آموزش داد.

والدین باید بیاموزند که چگونه با فرزندان نوجوان‌شان گفت‌وگو کنند، چون این آموزش وجود ندارد والدین انتظار دارند فرزندان نوجوان فقط شنونده خوب حرف‌های آنها باشند و کمتر مهارت شنیدن خوب و همدلانه سخنان نوجوانان خود را دارند و بنابراین گفت‌وگو به جلسه مناظره یا تحقیر دیدگاه‌های نوجوان تبدیل می‌شود که نتیجه عکس دارد. گفت‌وگو نباید به جلسه مناظره، یک طرفه و نصیحت‌گونه تبدیل شود و باید به سمت درک مشترک برود.

آموزش مهارت‌های ارتباطی

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی توصیه کرد: باید در نهادهای آموزشی و به‌ویژه صداوسیما مهارت‌های ارتباطی و گفت‌وگوی بین‌نسلی‌ها آموزش داده شود. برنامه‌هایی برای ارتقای سواد، مهارت‌های ارتباطی و گفت‌وگویی نسل‌ها و گفت‌وگوی در خانواده تولید شود.

تولیریزون به دلیل گستره ملی، با کمک محتواهای نمایشی، فراغت‌محور، سریال‌ها و درام‌ها می‌تواند به طرح و داستان‌پردازی آگاهانه یا محوریت گفت‌وگوی بین‌نسلی با هدف ایجاد شناخت و آموزش و ترغیب‌کنش‌ها و ارتباطات گفت‌وگو‌محور و تعامل صحیح بین والدین و فرزندان در مواجهه با مسائل و مشکلات زندگی، و به اشتراک‌گذاری تجربه‌ها و باورها بپردازد. یکی از راهکارهای مقابله با آسیب‌های شکاف نسلی آموزش مهارت‌های گفت‌وگو در خانواده است. کانون خانواده نقش جدی دارد.

این پژوهشگر گفت: به‌منظور حضور و کشتگری فعال والدین در دنیای آنلاین و تعاملی و برقراری ارتباطات مطلوب با فرزندان باید «تقویت سواد رسانه‌ای و سواد دیجیتال والدین با هدف جلوگیری از پیری دیجیتال» در دستور کار سیاست‌گذاران رسانه‌ای و فرهنگی قرار گیرد. برای تحقق مقوله سواد ارتباطی باید از ظرفیت نظام آموزشی، مدارس و رسانه‌های مختلف به‌ویژه صداوسیما با توجه به پوشش فراگیر آن استفاده کرد. در واقع نظام آموزشی و رسانه‌ها در این زمینه مسئولیت دارند.

در بخش دوم نشست، مدیران، پژوهشگران و برنامه‌سازان حاضر در نشست به بیان سؤالات و دیدگاه‌های خود درباره گفت‌وگوی بین‌نسلی و آسیب‌های شکاف نسلی پرداختند.